І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь..
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII Ч. 41. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1962 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 41. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ОДИН БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА ПАРКИ І КОНСЕРВАЦІЮ ЗЕМЛІ

УРЯД ПЛЯНУЄ ПОШИРИТИ ВІДПОЧИНКОВІ І РОЗВАГОВІ МОЖЛИВОСТІ КРАЇНИ ТА ЗОРГАНІЗУВАТИ КОНСЕРВАЦІЙНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД

Вашингтон. — 1-го березня президент Кеннеді звернувся до Конгресу з окремим зверненням, в якому проєктує видати один більйон долярів на розбудову федеральних відпочинкових і розвагових районів. Половина з цієї суми мала б пізніше вернутися до державної скарбниці, бо це були б тільки позички на суму $500 мільйонів. Головна ціль нового законопроєкту — збільшити фізичні ресурси країни. Цю програму мали б здійснювати впродовж 4-ох років. Уряд пропонує створити Консерваційний земельний фонд, щоб докуповувати додаткові терени. На думку Президента треба б покинути традиційну політику, що всі відпочинкові і розвагові терени мусять бути вільні від оплати. Він домагається, щоб можна було стягати помірковано низькі оплати від тих осіб, що користатимуть із розвагово - відпочинкових влаштувань. Президент пропонує зорганізувати 9 нових крайових парків, і крім того ще мали б бути відкриті відпочинкові стейтові парки, головним чином у східніх стейтах. Мали б поширити закон в тому дусі, щоб стейти і міські ради могли купувати федеральні терени по поміркованих цінах. Міські управи мали б подбати про те, щоб поширити площі під паркування на відпочинкових теренах, збільшити і влегшити можливість рибалкам та тим, що бажають влаштовувати пікніки і таборування. Треба подбати про відповідні площі на ті цілі. Крім того Президент просить, щоб Конгрес приспішив акцію для ухвалення закону про організацію Юнацького Консерваційного Корпусу на взір того корпусу, що діяв в 30-их роках цього віку, як Цивільний Консерваційний Корпус. Нові крайові парки мали б обіймати 1 107 000 акрів і коштували б вони $59 859 000. Парки мали б бути в таких стейтах: Каліфорнія, Невада, Мізурі, Ютаг, Мишиген, Кензас, Тексас та Індіяна. Але передбачені є парки і в інших стейтах. Президент повторив всі ті давніші проєкти про консервацію землі, яке в давніших роках Конгрес відкидав. На думку Кеннеді — консервація землі — це дуже важлива справа, бо дозволяє мудро зберігати всі національні ресурси. Президент заповів, що в найближчому часі скличе до Білого Дому конференцію в справі консервації, де зрішиться, що треба конче в цій справі зробити. Президент не забув у своєму зверненні до Конгресу і про консервацію води, мінералів, дерева в лісах та всіх інших природних ресурсів країни. Президент проєктує оплати від користання з відпочинкових і розвагових уживань, які дали б коло $20 мільйонів річно. Цей прибуток разом із федеральною позичкою в сумі $500 мільйонів створив би Консерваційний земельний фонд. Мали б зорганізувати при департаменті внутрішніх справ окреме Бюро відпочинкових можливостей на свіжому повітрі, яке дбало б про всі парки та справи, що з ними пов'язані.

Генерал ЛеМей домагається збільшення числа мінутменів і бомбовиків Б-70

Вашингтон. — В Пентаґоні не є вдоволені з того, що шеф летунства генерал Куртіс Е. ЛеМей заявив в Сенатській підкомісії оборонних видатків, що пляновані видатки на далекопростірні керовані ракети Мінутмен і на далекосяжні бомбовики Б-70 є замалі, і це могло б „послабити оборонні сили країни". Представник Пентаґону заявив, що твердження генерала ЛеМея є „дивним для департаменту оборони". Пентаґон пригадує що уряд президента Кеннеді два рази збільшував видатки на оборону по два більйони долярів. В цій справі має забрати слово секретар оборони Роберт МекНамара. Ген. ЛеМей сказав, що $18 900 000 000, призначені на оборону, є задовільні, але треба б збудувати не 200 тільки 300 Мінутменів, і треба признати на бомбовики Б-70 не $1 200 000 000, тільки $5 000 000 000.

Індекс цін в січні — без змін

Вашингтон. Сенатське бюро при департаменті праці ствердило, що індекс на консумпційні товари і на праці був такий самий, як в грудні минулого року. Індекс цін є майже стабільний вже четвертий місяць із черги. Економісти висловлюють вдоволення з цього факту, бо це свідчить, що інфляційний натиск на валюту значно зменшився. Від економічної знижки в минулому році індекс цін збільшився тільки на дві треті одного відсотка, і це збільшення було в двох місяцях останнього літа. В січні 1962 індекс цін становив 128.2 це значить на 28.2 відсотка більше, як були пересічні ціни в роках 1947-1949.

В АМЕРИЦІ

● **Астронавт Джан Г. Ґленн** заявив під час переслухань в Сенатській Комісії Космічних Просторів, що, летячи довкола Землі, він не мав часу молитися, але він був у молитовному настрої, бо для нього релігія не є потрібна тільки тоді, коли він є в небезпеці: „Я гадаю, що ми повинні так жити, немов би кожний день мав би мути останнім днем нашого життя". — казав полковник Ґленн.

● **Президент Кеннеді** в окремому зверненні через телевізію і радіо звернувся до американців, щоб щедро підтримували своїми пожертвами Американський Червоний Хрест „в цих важких часах". Президент є почесним головою Американського Червоного Хреста. Він підкреслює в цьому зверненні ту добродійну працю, яку веде АЧХрест в користь вояків, недужих, жертв стихійних катастроф та всіх тих, які потребують допомоги.

● **Виконний директор аґенції** Родинна Служба Джейкоб Т. Цукерман заявив на конференції добродійних аґенцій в Ню Йорку, що в районі нюйоркської метрополії живуть майже 500.000 жінок і дітей, яких покинули чоловіки і батьки. З того числа тільки 100,000 дістають допомогу. 1,750 дістають допомогу від аґенції, очолюваної Цукерманом, а решта опущених дітей і жінок є в розпачливому становищі. Деякі за допомогою аґентів шукають за своїми чоловіками.

● **Часописи** пригадують, що 1-го березня минуло 30 років від дня, коли викрадено 19-місячного сина полковника Ліндберґа — Чарлза А. Ліндберґа, молодшого. Батько заплатив окуп у висоті дол. 50,000, але сина злочинець не звернув, і 12-го травня 1932-го року знайдено труп цієї дитини. Аж у 1934-му році вдалося заарештувати злочинця, Бруна Гавптманна, який згинув на електричному кріслі в Трентоні, Н. Дж., 1936-го року.

НАЙБІЛЬШИЙ ТРІЮМФ І НАЙБІЛЬША ТРАГЕДІЯ ОБ'ЄДНАЛИСЬ ТОГО САМОГО ДНЯ В НЮ ЙОРКУ

День 1-го березня 1962-го року увійде в історію Ню Йорку як день, в якому один з найбільших тріюмфів об'єднався з одною з найбільших трагедій. Того дня було призначене і відбулося в цій світовій метрополії одне з найвеличавіших прийнять для найновішого американського героя, астронавта полковника Джана Ґленна, але його попередила одна з найбільших летунських катастроф, як джетовий літак Американської Повітряної Лінії, що тільки піднісся з міжнародного летовища на Лонґ Айленді до безперервного лету до Каліфорнії, нагло злетів у воду, експльодував і всі 95 осіб подорожніх і залоги, що були на ньому, згинули. На фото зліва: фрагмент тріюмфальної подорожі полковника Ґленна вулицями Ню Йорку. З полковником Ґленном є його дружина і віце - президент Линдон Б. Джонсон. На фотознімці по правому боці: сцена страшної трагедії літака 707 в заливі біля міжнародного летовища Айдлвайлд на Лонґ Айленді, з якого цей літак вилітав до Лос Анджелесу.

ЧОТИРИ МІЛЬЙОНИ ЛЮДЕЙ ВІТАЛИ ОВАЦІЙНО ҐЛЕННА Й ІНШИХ АСТРОНАВТІВ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Полковника Джана Г. Ґленна, мол. й усіх шістьох його колеґ астронавтів вітало населення Ню Йорку й околиці з величезним ентузіязмом й оваціями. В параді привітання, що відбувалася здовж траси його переїзду з летовища Ля Ґвардія до Ситі Голлу внизу міста і потім Бродвеєм й іншими вулицями до Валдорф Асторії, де відбувся бенкет на пошану астронавтів, брало участь, як обраховує командування нюйоркської поліції, понад чотири мільйони людей. Вулиці Ню Йорку і площі, що ними проїздив Ґленн, потапали в прапорах і в повені конфетті та паперових стяжок. В урочистому поході їхали автами полковник Ґленн із своєю дружиною і дітьми в супроводі віце - президента Линдона Б. Джансона, керівник проєкту „Меркурій" Роберт Р. Ґілрут й астронавти Шеперд, Ґріссом, Слейтон, Карпентер, Купер і Ширра із своїми родинами в супроводі представників уряду і міста. Під час урочистости бенкету, що відбувся на пошану Ґленна й інших астронавтів у залях готелю Валдорф Асторія і що в ньому брали участь представники Церков, управи міста, уряду і громадянства, посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер вручив Ґленнові і Ґілрутові почесні медалі Ню Йорку разом з відповідними грамотами. Урочистість цілої паради, що своїми розмірами дорівнювала найбільшим подібним парадам в історії Ню Йорку, зокрема вітанню Ліндберґа в 1927-му році і потім генерала Айзенгавера після його повороту з Европи по другій світовій війні, була затьмарена частинно страхітливою катастрофою джетового пасажирського літака поблизу міжнародного летовища в Ню Йорку, в якій згинуло 95 осіб і про яку довідалися астронавти після їх приїзду до Ню Йорку. З цього приводу кардинал Спелман, закінчуючи бенкет на пошану астронавтів молитвою, згадав у цій молитві і жертви цієї катастрофи.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВЛАДИКА І ВІРНІ ЗГАДУЮТЬ І МОЛЯТЬСЯ ЗА МИТРОПОЛИТА СЛІПОГО

Бавнд Брук. — До врочистого відзначення 70-річчя з дня народження первоієрарха Української Католицької Церкви, митрополита - мученика Йосифа Сліпого, що його українці католики зі своїми Владиками у вільному світі врочисто відзначали в дні 18-го лютого ц.р., прилучився зі своїми вірними також Владика Української Православної Церкви в ЗДА, архиєпископ Мстислав, під час архиєрейського Молебня, що його він відслужив в тому дні в катедрі св. Володимира в Ню Йорку з нагоди 20-ої річниці відродження ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви. „Українське Православне Слово", орган Української Православної Церкви в ЗДА, в своєму числі за березень 1962 подає в цій справі таке повідомлення:

З нагоди 20-ої річниці відродження ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви, в неділю 18 лютого, в катедрі Св. Володимира в Ню Йорку, Вп. Архиєпископ Мстислав відслужив Молебень, попередивши його словом, в якому Владика пригадав знищення в рр. 1930-1937 большевиками всього Єпископату УАПЦеркви та представив ті обставини, які дали змогу відродити ієрархію і покликати до життя Собор Єпископів УАПЦеркви в 1942 р. Владикам Митрополитові Ніканорові і Архиєпископові Ігорю які в лютому 1942 року одержали єпископську хіротонію, було проголошено многоліття, а тим, що довершили цю хіротонію, покійним Митрополитам Полікарпові і Олександрові, відспівано „Вічную пам'ять".

Після цього Владика пригадав присутнім у катедрі що саме в неділю 18 лютого українські католики моляться за свого митрополита-мученика Йосифа Сліпого, який ось уже понад 15 років перебуває на засланні в північних таборах СССР і якому 17 лютого сповнилось 70 літ життя. Владика закликав присутніх приєднатись до цих молитов та сам виголосив моління, „щоб Господь визволив Свого слугу митрополита Йосифа, мученика за віру Христову й Український Народ, з неволі та обдарував його здоров'ям і многоліттям"...

В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ В НЮ ЙОРКУ ЗГИНУЛО 95 ОСІБ

Ню Йорк. — День 1-го березня був для мешканців цієї метрополії радісним днем тріюмфального вітання астронавта Ґленна, але той сам день записаний в історії як дата великої летунської катастрофи, яка спричинила смерть 95 осіб, 8-ох членів залоги і 87 пасажирів. На годину перед прибуттям астронавтів із летовища Айдлвайлд на Квінсі відлетів джетовий літак Буїнґ 707 із Американської „Летунської Лінії, щоб без приземлювання залетіти до Лос Анджелесу. Зараз після старту, коли літак був на висоті 600 до 800 стіп і був тільки на кілька миль віддалений від летовища, машина скрутила вбік і зараз після того стрімголов почала спадати вниз. Із великою силою літак впав у затоку Джемейка, де настала експльозія і літак загорівся, а всі пасажири і члени залоги згинули в болоті і воді в румовищах літака. Між пасажирами були президент Університету Лонґ Айленд емеритований адмірал Ричард Л. Коноллі, герой другої світової війни, і відомий нафтовий промисловець В. Алтон Джовнс із дружиною, який летів до Каліфорнії на зустріч із колишнім президентом Айзенгавером, щоб разом їхати ловити рибу до Мехіко. Президент Кеннеді, поінформований про катастрофу, зарядив слідство, яке довело б до того, щоб подібна катастрофа не могла повторитися. Причина катастрофи не є відома. Літак правильно стартував, пільот не повідомляв про жадні дефекти, і таємницею є, чому літак нагло спадав вниз. До ранку 2-го березня витягнули з води тільки 49 трупів, представник рятункової акції заявив, що треба буде двох тижнів, щоб витягнути з болота всі жертви катастрофи. Якщоб вдалося знайти прилад, що записував автоматично швидкість, висоту і напрям машини, то, може, вдалося б розв'язати загадку катастрофи.

Летунство повідомило, що 9 літаків типу „У-2" розбилися у ЗДА

Вашингтон. — У зв'язку зі слідством в справі збитого над СССР в дні 1-го травня 1960-го року літака типу „У-2", летунство повідомляє, що 9 літаків цього типу розбилися досі у ЗДА. Причини катастроф із тими літаками були різні: нефункціонування електричної системи, полум'я, або випадки під час приземлювання. Слідство, ведене окремою комісією, очолюваною емеритованим федеральним суддею Барреттом Преттименом не виявило, яка була причина того, що літак „У-2" разом із пілотом Френсісом Ґері Поверсом, приземлився на території СССР 1-го травня 1960. Літак був на висоті 68.000 стіп. Поверс зізнає, що біля літака була експлозія і після того літак почав, немов веретено, спадати вниз. Хрущов хвалився, що це було внаслідок ракети до нищення літаків. Звіт слідчої комісії має бути опублікований.

П-ні К. Стецюк і дир П. Постолюк репрезентуватимуть 25-ий Відділ УНСоюзу на 25-ій Конвенції

Джерзі Сиrі. — П-ні Квітка Стецюк і дир. Петро Постолюк були одноголосно обрані на делеґатів 25-го Відділу Українського Народного Союзу на найближчу, 25-ту конвенцію цієї великої організації що має відбутися в Ню Йорку в останньому тижні травня ц.р. Своїх делеґатів на конвенцію вибрав 25-ий Відділ, що існує при „Свободі" і має її назву, на звичайних своїх зборах, які відбулися минулого четверга, 1-го березня ц.р., в приміщеннях редакції „Свободи". Із звітів виходило, що Відділ збільшився в останніх роках на 133 нові члени, головно завдяки організаційній рухливості його секретарки п-ні Стецюк, що належить до організаційних чемпіонів УНСоюзу. Сьогодні Відділ нараховує 325 членів, з того 244 дорослих і 81 в молодечому відділі. Сума вкладок членів Відділу до УНСоюзу виносить тепер понад 12.000 долярів річно. Відділ щорічно призначає відповідні пожертви на УККА, ЗУАДК та інші культурні і харитативні цілі. За контрольну Комісію звітував інж. Богдан Стефанович. Він і п-ні Мирослава Драган були обрані на заступників делеґатів на конвенцію. Зборами, на яких переобрано управу Відділу в дотеперішньому складі, проводив голова Відділу А. Драган, а секретарював рекордовий секретар дир. П. Постолюк.

КАТОЛИЦЬКА ЖІНОЧА РАДА ВИСЛУХАЛА ДОПОВІДІ П-НІ ДУШНИК ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В СССР

Бруклин. — Минулої суботи, 24 лютого тут відбулася 29-та конвенція Ради Католицьких Жінок Бруклинської дієцезії, на якій п-ні Марія Душник мала доповідь про переслідування Української Католицької Церкви комуно-московськими окупантами в Україні. П-ні Душник промовляла під час панелю, в якому взяло участь 300 осіб. Після доповіді приявні ставили доповідачці багато питань.

ЗДА ПРОПОНУЮТЬ МІЖНАРОДНУ КОНТРОЛЮ НАД ШЛЯХАМИ ДО ЗАХІДНЬОГО БЕРЛІНУ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск запропонував на своїй останній пресовій конференції в минулий четвер 1 березня ц. р., щоб вільна комунікація між Західнім Берліном стояла під міжнародною контролею. Дін Раск не пояснив ближче, як та контроля мала б виглядати, але висловив переконання, що така розв'язка проблеми зв'язку Західнього Берліну із Заходом облегшила б розв'язку всіх інших питань, зв'язаних із Берліном. Газети пригадують при цьому, що вже 25 листопада мин. року през. Кеннеді зробив подібну пропозицію в інтерв'ю з Алексеєм Аджубеєм, але Совєти відкинули її, бо — мовляв — міжнародна контроля на „суверенній" східньо-німецькій території, почерез яку йде комунікація Західнього Берліну з Заходом, порушувала б гідність тієї „суверенної" східньо - німецької держави. Що стосується останньої візити східньо-німецького ватажка Вальтера Ульбрихта в Москві й офіційної заяви, що Хрущов і Ульбрихт говорили про здійснення пляну „миру" з двома Німеччинами, то — заявив державний секретар Раск — та їхня нарада не може змінити нічого в ситуації Берліну, бо західні великодержави не поступляться від принципу своїх прав в Західньому Берліні. Раск заперечив, наче б ЗДА думали про визнання Східньої Німеччини. Другою найважливішою справою на тій пресовій конференції була справа Південного В'єтнаму. Дін Раск відкрив свою пресову конференцію ширшою заявою, в якій ствердив, що в останніх виступах комуністичного Китаю, Совєтського Союзу і Південного В'єтнаму проти американської допомоги Південному В'єтнамові промовчується найсуттєвішу річ, а саме — північно-в'єтнамську аґресію проти Південного В'єтнаму, якої він допускається організуванням, озброюванням, вивінуванням і перекидуванням комуністичних партизанів з Північного В'єтнаму до Південного. Вся небезпека походить із півночі — твердить Раск — а не з півдня ані з-поза океану. Коли б „північ", себто Північний В'єтнам і комуністичний Китай, припинили допомогу комуністичним партизанам, то „мир прийшов би через ніч" і відпала б автоматично причина для американської допомоги Південному В'єтнамові. Раск потвердив, що він поїде на відкриття Женевської конференції розброєння 14 ц. м. в Женеві. Він признав, що між ЗДА й їх союзниками з НАТО відбудуться переговори про перетворення НАТО в новий центр атомової зброї, але відмовився ввійти в подробиці.

ЗДА й Британія співпрацюють у спільних ядрових експериментах

Вашингтон. — За офіційним комунікатом Комісії Атомової Енерґії — Британія перевела 1 червня ц.р. на пустині в Неваді підземну ядрову детонацію. За тим комунікатом ця спроба торкалася „нижчого кілотонового розміру", ото ж коментатори здогадуються, що деноновано ядрову енерґію нижче 20,000 тонн ТНТ, себто тієї сили, яку мала американська атомова бомба, скинена в 1945 році на Гірошіму й Наґасакі. Велике значення тієї детонації у тому, що оце вперше ЗДА й Британія спільно переводили ядровий експеримент, чи пак — Британія, перевівши його, негайно подала до відома Америці його висліди. Сталося це на основі окремого договору про атомову співпрацю. На тій основі Британія передала Америці свої Різдвяні острови для атмосферичних експериментів Америки, якщо вона їх відновить внаслідку зламання Совєтами атомового мораторію. Британська детонація в Неваді 1 березня ц.р. була першою після детонування водневої бомби на Різдвяних островах 23 вересня 1958 року Ціль тієї теперішньої спроби було знайти нову малу ядрову тактичну зброю.

Хрущов прислав нову „ввічливу" ноту през. де Ґолеві

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль дістав в четвер 1-го березня ц. р. нову ноту від Нікіти Хрущова, яка була формально відповіддю на пропозицію де Ґолля, щоб чотири великодержави, які водночас мають власну атомову зброю, відбули власну конференцію роззброєння та вирішили знищити способи перевозу атомової зброї, як найпростіший шлях до виелімінування загрози атомової війни. Де Ґоль взагалі піддав під знак сумніву вартість 18-членної Женевської конференції роззброєння, яка має початись 14 ц. м. та в якій беруть участь держави, які не мають атомової зброї. Хрущов відкинув плян де Ґоля і твердив, що невтральні країни „мають право" брати також участь в переговорах про міжнародне роззброєння, але зробив це в винятково „делікатній та ввічливій" формі — як зауважують коментатори. Той тон ноти Хрущова до французького президента, який взагалі не бачить глузду в будь-яких політичних переговорах та зустрічах з Хрущовим, протиставлять грубому тонові, що його Хрущов ужив у своїй ноті до президента Кеннеді з 23 лютого ц. р. Де Ґоль, будучи проти Женевської конференції розброєння, мабуть не вишле туди навіть міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля, а тільки нижчого рангою урядовця в ролі „обсерватора".

У СВІТІ

● **Андрю Кордіє,** один із найвищих урядовців Об'єднаних Націй, в останньому часі на пості референта Секретаріяту ОН для справ Генеральної Асамблеї, перевів свою останню урядову функцію на засіданні Генеральної Асамблеї, в минулу п'ятницю. Від середи цього тижня він перейняв нове становище — декана Школи міжнародних справ про Колумбійському університеті в Ню Йорку. Президент Генеральної Асамблеї Монґі Слім прославляв Андрю Кордіє, американця, за його заслуги для Об'єднаних Націй.

● **Ааке Линдін,** інспектор шведської королівської ради летунства, який був головою слідчої комісії в справі летунської катастрофи, в якій згинули в Африці генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд і 14 інших осіб, заявив, що неможливо цілком певно ствердити причину катастрофи. Він сказав, що цією причиною могли бути механічна хиба літака, або помилка пілота або — саботаж.

● **Чеські комуністи** стурбовані розпряжністю в подружжях в ЧСР та взагалі упадком тамошньої моралі. В 1958 році було зареєстрованих 6.638 подруж. Із них впродовж наступних трьох років аж 2.800 подруж розлетілись. У 1961 році було більше випадків нелеґального скидання плоду, як народин.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Західні суперечки

Сторінки західньої, зокрема американської, преси зароїлися від вісток про дійсні чи здогадні розбіжності між Вашингтоном, Лондоном, Парижем і Бонном. Читаємо — конкретно, — що президент Кенеді нібито гнівно заявив західньонімецькому амбасадорові, що коли канцлер Аденауер має якісь застереження до американської політики, то хай їх перекаже Білому Домові, а не пресі, Що боннський уряд невдоволений з негативної постави Америки до справи вивінування західньонімецької армії атомовою зброєю, невдоволений з того, що Америка нібито монополізує переговори з Москвою в справі Німеччини й Берліну. Що британський прем'єр Мекміллен нібито поставив перед доконаним фактом американського президента, погодившись на конференцію „на вершинах" із Хрущовим, без уваги на те, чи Женевська конференція в справі роззброєння виявлятиме успіх чи невдачу. Британський міністер закордонних справ лорд Гюм викликав загальне здивування, натякнувши на можливість компромісу в справі визнання східньонімецького комуністичного режиму. Французький президент де Голь не хоче взагалі ніяких переговорів ані конференцій з Москвою, і дотепер невідомо, чи на згадану Женевську конференцію, що починається 14-го березня ц. р., пришле навіть свого міністра закордонних справ. А Бельгія, Голляндія і Португалія, всі члени спільного з Америкою Північно - Атлантійського оборонного бльоку, ніби дуже невдоволені становищем Америки до колоніялізму, яка в практиці з більшою прихильністю ставиться до неприхильних їй „невтральних" країн, аніж до власних союзників.

Нема сумніву, що в західньо - альянтському таборі нема досконалої ідилії. Але її ніколи й не було і не може бути, коли йде про 15 держав з індивідуалістичною наставою, з власною — у деяких із них — тисячолітньою історією, традиціями й інтересами, які — ясна річ — не можуть бути тотожні. Віддавна було політичною аксіомою, що в цьому пункті совєтський бльок має ту перевагу, що не потребує нараджуватися й узгіднювати становище в кожній важливішій справі, спільно редагувати ноти й відповіді на них — бо діє там диктат Москви. А втім, в цьому не тільки слабість, але й сила демократії, де політичну думку формують і закордонну політику кристалізують не однопартійні кліки, а суспільні процеси з участю народних мас. І тому поруч із неминучими розбіжностями між західніми альянтами й цілому західньому світі, на державних верхівках і в широких масах, є глибоко вкорінена свідомість спільної загрози збоку комуністичного світу, і конечність одного фронту в обороні спільних інтересів. Були, є і будуть розбіжності думок і становищ щодо тактики у відношенні до Москви й Пейпінгу в різних актуальних справах — Німеччини, Берліну, Ляосу, Конга, Південного В'єтнаму, — але не щодо принципів волі і незалежности.

Очевидно, що західня дипломатія має куди складніше і трудніше завдання, як комуністична, бо вона має діло не тільки з ворожим совєтським і „невтральним" світами, але й з союзницьким, з яким має багато турбот. А втім, було б найбільшою помилкою перебільшувати ті турботи і роздувати такі існуючі розбіжності, як про них згадано вгорі, до ступня нібито прохолодження відносин між окремими членами НАТО. Найпалкіші суперечки між ними є тільки суперечками між членами однієї родини, яку найтісніше сполучує факт існування агресивної імперіялістичної совєтської потуги. Тому всі газетні вістки про західні суперечки треба брати дуже обережно, не надаючи їм надто великого значення.

В ролі папуг

Вслід за всесоюзною „нарадою в питаннях ідеологічної роботи", що відбулася з початком лютого ц. р. в Москві і що на ній виступав із доповіддю секретар ЦК КПСС Міхаїл Суслов, відбулася в днях 19 - 20 лютого ц. р. подібна, вже „республіканська" нарада теж у Києві. Головними доповідачами на цій київській нараді були секретар Центрального Комітету Комуністичної партії України А. Скаба і перший секретар цього ж ЦК Микола Подгорний.

Якщо вірити твердженням совєтської пропаганди про суверенність і незалежність Української ССР, можна було чекати, що влаштовувана в Києві „нарада в питаннях ідеологічної роботи", займеться справами та проблемами, актуальними для її організаторів, як української компартії, зв'язаними з українськими обставинами, з українською специфікою, з українськими потребами і вимогами. Тим часом ціла дводенна київська нарада, з її доповідями і з усіма виступами окремих промовців, була тільки відгомоном чи й просто повторенням думок і гасел, висунутих на московській нараді. І Скаба і Подгорний повторювали слухняно і по-рабському, ніби добре вивчену лекцію, тільки те, що говорив Суслов, не завдаючи собі навіть труду переповісти думки Суслова власними словами.

Кремлівський теоретик Суслов, пов'язуючи головну ціль своєї промови із боротьбою з наслідками „культу особи Сталіна", говорив, що „критика культу особи і викорінювання його шкідливих наслідків повинні супроводитися боротьбою за чистоту марксистсько - ленінського вчення. Необхідно давати рішучу відсіч будь-яким спробам і на будь-якому відтинку вибілювати під претекстом критики культу особи троцькізм, правий опортунізм, націонал - ухильництво і інші антиленінські течії, давно розбиті і відкинуті партією". Усю цю тираду проказав Скаба, як справжня папуга, з невеличкими тільки пропусками, і вона в його „оформленні" звучала: „З наслідками культу особи необхідно боротися і надалі. Разом з тим треба давати рішучу відсіч намаганням використати гостру критику культу особи в цілях далеких від інтересів партії, найменшим спробам завдати удару по марксистсько - ленінські теорії, її основах і під шумок оббілити троцькізм, правий опортунізм, націоналістичні ухили та інші антиленінські течії, давно розбиті і справедливо засуджені партією". Так само майже дослівно повторив Скаба і вимогу Суслова про конечність „поліпшення атеїстичної роботи та послідовної непримиренної боротьби проти будь-яких пережитків і рецидивів націоналізму і шовінізму, проти тенденцій до національної обмежености і виняткововсти". Слова Суслова повторив потім ще раз дослівно і Подгорний у своїй доповіді, не забуваючи, ясна річ, і про конечність боротьби з „буржуазним націоналізмом", але вже з українським.

В подібному дусі, повторюючи цілі фрази й уступи із виступів промовців на московській нараді, виступали й інші учасники київської ідеологічної наради. Української тематики торкнувся тільки голова спілки композиторів України ардист К. Данькевич, який протестував проти „блідих, сірих і невиразних, позбавлених національної своєрідности, народности і реалізму музичних творів". Але цей виступ Данькевича згадала тільки „Радянська Україна". Всі інші совєтські газети, включно з „Літературною Україною" і „Радянською Культурою", надрукували звідомлення про цю нараду у версії офіційного РАТАУ, де ці слова... викреслено.

І виступи Скаба і Подгорного і зцензурування вимоги Данькевича свідчать, що українським комуністам і мистцям поза ролю папуг виходити не вільно.

РОБЕРТ КЕННЕДІ ЗДОБУВАЄ БЕРЛІН

Берлін. — Коли на трибуну вийшов худорлявий і перемерзлий мужчина, у вітром підшитому плящі, публіка почала дивитися на нього з недовір'ям. На обличчях деяких старих ветеранів предрізних мітингів — до Гітлера, за Гітлера, з Совєтами, проти Совєтів — можна було вичитати: „Куди ж тобі, хлопче, до політики?! Що ж ти можеш нам сказати?"

Але коли Роберт Кеннеді заговорив, підкреслюючи окремі фрази енергійним рухом лівої руки, недовір'я поволі почало зникати. Ще кілька речень, ще два-три звороти, і товпа на площі перед західньоберлінською ратушею пізнала, що має діло не з абияким, але з уродженим політиком.

Сперщу змінила поставу молодь. Їй сподобався спосіб вислову та аргументації Кеннеді! Це ж бо мова їх зборів і мітингів! Мова студентських зустрічей, якої не знає старше покоління. Потім і старші дали себе полонити. Берлінці люблять три речі: речевість, стислість та гумор. Роберт Кеннеді показав, що він має всі ці три прикмети.

Це було у перший день, на великому мітингу. Уперше після візити віце - президента Джансона. Він мав колосальний успіх завдяки своєму гострому темпераментові та трохи демагогічному стилеві аргументації. З того часу минуло півроку. Багато ілюзій розбилось об комуністичний мур, споруджений посередині міста. Дехто зневірився в американцях. Дехто прийшов до висновку: „І так нас продадуть".

Одним словом, Роберт Кеннеді був у далеко скрутнішому положенні, ніж Джансон. Але збори закінчились для молодого міністра несподівано добре. Хоч надворі стояв мороз і сніг припорошив площу, публіка не розходилась, викликаючи Кеннеді й його дружину раз-по-раз на балькон ратуші.

Увечері того ж дня Роберт Кеннеді виступив з доповіддю у берлінському університеті. Натовп був такий, що мені, не зважаючи на всі пресові полегші, обірвали всі ґудзики. Під час доповіді, у якій Роберт виявився як дуже прагматичний ум, але разом з тим і як політик, що знає, чого хоче, стало вже відомим: симпатії берлінців по його боці!

Дехто з американців, які не без причини побоювалися, що може прийти до вигуків проти політики уряду ЗДА, побачили зовсім протилежну ситуацію.

Пізно ввечері відбулась товариська зустріч з тутешнім політичним, господарським, науковим і журналістичним світом. І тут Роберт Кеннеді показав себе зрілою, на свій вік незвичайно критичною, холоднокровною людиною.

Але вершком усього був другий день його візити. Берлінці, яких нелегко збити спантелику, тим разом розкрили широко роти і не могли вийти з подиву. Такої програми, як у цієї людини з Америки, вони ще зроду не бачили. Щось коло 15-ти зустрічей, прийнять, промов і гострих дискусій стояло на денному плані.

А коли він з тим усім блискучо впорався і ввечері на великому прийнятті не видно було на його обличчі ані сліду втоми, — берлінці сказали по-своєму: "Mensch, der ist Knorke", а інші додали до цього: "Mensch det ist 'ne Wolke".

В обидвох випадках це означає найвищий комплімент, який чужинець може у Берліні осягнути.

БЕО

Можливості ЗДА збільшити експорт до Африки й Азії

Шикаго. — Керівник відділу закордонного кредиту в Тракторовій Компанії Кейтерпіллар Е. Дж. Свікгарт, промовляючи на Конференції в справах світової торгівлі, сказав, що новопосталі держави Африки й Азії творять величезний ринок для американського експорту, ринок, що обіймає 1 більйон покупців. В Африці живуть понад 200 мільйонів людей, а в Азії майже 900 мільйонів, не включаючи комуністичного Китаю. В минулому році ЗДА експортували товарів на суму $21 більйона, з чого тільки 4%, або $830 мільйонів припадає на нові африканські країни. Але Свікгарт остерігає, що американські компанії мусять добре вивчати справу торгівлі з Африкою й Азією. Треба вивчити економіки африканських і азійських країн, політичні проблеми, та те, яких товарів ті країни найбільше потребують. Треба застосувати нову купецьку техніку в торгівлі з тими новими державами, що почали жити як нові державні організми.

Директор пресового концерну Скріппс-Говард про завдання щоденника

Шикаго. — Голова ради директорів пресового концерну Скріппс — Говард Чарлз Е. Скріппс заявив в промові на прийнятті Інленд Дейлі Прес Асосіейшен, що тепер в цій країні не можна говорити про „силу преси", про те, що вона є „четвертим станом" або формувальником публічної опінії" і т. п. В дійсно демократичному громадянстві, де засоби інформації є ще радіо і телевізія, на думку Скріппса, преса є „слугою народу". Тому вся сила і потуга є в самому народі, який вибирає на президента не того кандидата, який має підтримку більшости преси, тільки того, кого собі бажає більшість виборців. Давніше, коли не було журналів, радія і телевізії — роля щоденників була більша, твердить Скріппс.

● У Гаазі в Голляндії Роберт Кеннеді заявив на пресовій конференції, що він переконаний, що Індонезія не переводитиме збройної інвазії проти Західньої Гвінеї, до якої має претенсії, та що спір за той острів між Голляндією і Індонезією буде мирно порішений. Роберт Кеннеді вже вернувся до Америки.

ХРУЩОВСЬКІ ОБІЦЯНКИ І МОЖЛИВОСТІ

На нараді сільсько - господарських працівників у Москві в грудні 1961-го року Хрущов сказав:

„Наша країна вже довела З'єдиненим Державам Америки, і буржуазні економісти по суті не заперечують того, що СССР в найкоротшому часі не тільки наздожене, але й випередить ЗДА у виробництві продукції на душу населення".

Які ж є можливості виконати 20-річний плян розвитку сільського господарства СССР?

Як відомо, новий плян передбачає збільшення виробництва зерна в СССР з 8.2 мільярда пудів у 1960-му році до 18 - 19 мільярдів пудів, або приблизно у 2.5 рази в 1980-му році.

Подвоїти виробництво зерна на папері — одна річ, а добитися цього — зовсім інша річ, коли при цьому немає можливости значно збільшити посівну площу.

Спробуємо ці трудноші у розвитку сільського господарства показати на прикладі України.

У 20-річному пляні передбачено збільшення гуртових зборів зерна в Україні до 3.8 мільярда пудів на рік. Чи під силу це Україні?

У 1961 р. Україна мала зібрати 2.1 - 2.2 мільярда пудів зерна, але — хоч „Повідомлення" Статистичного Управління України подає, що Україна в тому році виробила 2.285 мільйонів пудів зерна і Подгорний заявив у Києві, що своє завдання Україна виконала, — в дійсності виробила вона тільки 2.064 мільйони пудів, тобто менше, як 2.1 мільярда пудів.

У статистичному повідомленні кількість виробленого зерна штучно збільшено: дораховано до сухого зерна 221 мільйон пудів кукурудзи в стані т. зв. молочно - воскової стиглости (з качанами). Але пізніше, на нараді механізаторів у Києві 2-го лютого 1962 р., сам Подгорний заявив, що Україна зібрала майже 2.1 мільярда пудів хліба.

Очевидно, він цю поправку мусів зробити, бо коли на 1962 рік заплянувано зібрати 2.3 мільярда пуд'в, то дивно було б, чому при зборі зерна у 2.285 мільйонів пудів зерна у 1961 р. (як подано у статистичному повідомленні) на 1962-ий рік плянується збільшення виробництва зерна тільки на 15 мільйонів пудів, тобто, практично беручи, не плянується ніякого збільшення.

Але навіть така кількість зерна, яку Україна зібрала у 1961 р., є поважним успіхом. В останньому десятиріччі таких років було мало і, беручи до уваги химерні кліматичні умовини України, немає підстави сподіватись, що й у майбутньому буде їх багато.

Важливо при цьому пам'ятати, що у 1961 році рішила про успіх не кукурудза, якій присвячено так багато уваги, а пшениця. Кукурудза не дала сподіваних наслідків. Немає підстав сподіватись, що вона дасть кращі успіхи і в 1962-му році, коли її площу збільшується майже вдвоє, бо в Україні бракує машин, добрив і робітних рук.

І тому, хоч 1961 рік в Україні був рекордовим, виринає питання: чи можливо такий рекорд подвоїти впродовж 20 років?

Що інше подвоїти збір зерна з гектара при досьочасному зборі в 5 - 6 центнерів, а вже зовсім інша справа, коли з нього збирається тепер 18-20 центнерів. Родючість землі має свої межі.

Казахстан пляну виробництва у 1961 р. не виконав, і про це інформував Хрущов на нараді сільськогосподарських працівників у Цілинограді. У 1960 р. він теж пляну не виконав.

На нараді у Мінську Хрущов заявив, що Білорусь у 1961 р. пляну виробництва зерна теж не виконала, давши тільки 137 мільйонів пудів, замість плянованих 206.

Багато областей РСФСР не тільки не виконують плянів виробництва зерна, але ще й дістають приділ від держави. Отже, коли б не рекордовий урожай зерна на Україні, у 1961 р. Совєтський Союз мав би поважні труднощі.

Виходом із тяжкого становища Хрущов уважає відступ від досі практикованої травопільної системи у сівозмінах і заступлення її системою сівозмінів зернових із зернобобовими культурами.

Але цей його плян зустрівся з поважною опозицією збоку вчених агрономів.

Спираючись на досвід Алтайського науково - дослідного інституту, очолюваного Наливайком, Хрущов твердить, що система сівозмінів зернових із зернобобовими культурами дасть змогу збирати річно вдвоє більше корму, ніж при травопільній системі сівозмінів.

Хрущов, критикуючи радгосп „Сосновая Горка", сказав: „Директором цього радгоспу сім років працює комуніст тов. Запорожець. Не знаю, чи можна такого керівника називати комуністом. Для вас, тов. Запорожець, 1962 рік повинен бути іспитом. Або у вас залишиться партквиток, або ви повинні його здати. Ми знайдемо серед членів партії і безпартійних чесних людей здібних організаторів, які покажуть, що можуть і повинні давати ленінградські землі". — Оплески очевидно були ріденькі, бо Хрущов до того додав: „Я розумію, чому мої слова зустрічають несміливе схвалення. Мабуть тому, що таких „запорожців" тут сидить немало і від них важко сподіватися співчуття".

Опозицію зустрів Хрущов також і в особі президента Академії сільськогосподарських наук України, Власюка, на сільсько - господарській нараді у Києві. Правда, промови Власюка не надруковано, але дещо про неї можна довідатися з промови Хрущова на тій нараді, яку надрукувала „Радянська Україна" з 26-го грудня 1961 р.

„Прослухавши промову тов. Власюка, — сказав Хрущов, — хочеться йому ще додати і за травопілля, і за несерйозне ставлення до цієї наради. Це не виступ, а акробатика. Якщо помилився, прийди і скажи прямо — помилився. А у тов. Власюка виходить, що не він помилявся, а партія. Тов. Власюк казав, що, пропагуючи травопільну систему, він виконував завдання партії. Навіщо ви намагаєтесь звалити на партію власні помилки? Це ж нечесно. Якщо послухати вас, то виходить, що партія розробила травопільну систему, а вчені підтримували в цьому партію. Ні, було якраз навпаки. Вчені запропонували цю систему і штовхнули колгоспи і радгоспи на її повсюдне впровадження... Зараз ви, тов. Власюк, посилаєтесь на мене, кажете: тов. Хрущов сказав те-то й те-то. Хіба я повинен бути найвищим авторитетом у питаннях науки про сільське господарство?... Якщо ви мені роз'ясните, як правильно розуміти, то я вам подякую за це. Припустимо, я помилився. Але ви потім кажете: Хрущов же говорив, а я його підтримував. Це підлабузництво, пристосовництво".

Поза всіми іншими аспектами цього уступу промови московського диктатора є ще один, дуже промовистий: Хрущов старався всіма способами, навіть погрозами, перетягнути Власюка на свій бік, але йому це не вдалося. Можливо, покищо не вдалося. Хрущову не вдалося переконати й інших учених в правильності своєї теорії системи сівозмінів.

12-го листопада 1961-го року Хрущов, промовляючи на сільсько - господарській нараді у Мінську, зацитував витяг з колективної заяви групи вчених Інституту землеробства Литви, написаної вже після того, коли в повній мірі виявилося банкрутство травопільної системи. Ось що говориться в тій заяві:

„Чому трави в молочному господарстві відіграють і повинні відігравати головну ролю? Насамперед тому, що організм великої рогатої худоби та багатьох інших видів худоби пристосований до живлення травою. Предки нашої домашньої худоби протягом століть розвивались, живлячись не зерном і не соломою, не кукурудзою і не буряками, а лише травою і пізніше ще й соломою".

„Хочеться спитати цих учених, — заявив Хрущов: — куди ви тягнете колгоспи і радгоспи? Може ви, тов. Снечкус, як перший секретар ЦК комуністичної партії Литви, порадите вченим побувати в колгоспах, на фермах і перевірити, чи проголосують корови за травопілля?"

„У заяві вчених, — продовжував Хрущов, — далі говориться: „Ми побоюємось, щоб гострі промови на 22-му з'їзді КПСС на адресу неврожайного травопільного клина не звели наших керівників сільського господарства з правильного шляху. Травопільний шлях — не менше як 50% усіх земельних угідь відводити під травопільний клин. Це шлях, йти по якому націлює нас сама природа... Ми гадаємо, що наявна в республіці травопільна площа повинна бути збережена".

На ці аргументи литовських учених Хрущов знайшов тільки одну відповідь: дати коровам для вибору буряк, силос та солому, і вони напевно з'їдять буряк, потім силос і вкінці, коли будуть голодні, з'їдять і солому.

Мусів він так сказати тому, що не мав аргументів проти становища литовських вчених. Директор Алтайського інституту рільництва Наливайко достарчив Хрущову багато аргументів на те, що відступ від травопільної системи сівозмінів і введення сівозмінів зернових із зернобобовими збільшить удвоє виробництво кормів в країні. Але Наливайко не переводив ніяких дослідів над тим, які наслідки спричинить у годівлі тварин зменшення трав'яних кормів, коли воно триватиме роками. Чи не приведе це до катастрофи?

А це власне і є те, чого бояться литовські вчені.

Очевидно Хрущов, який хоче негайного ефекту, тим не журиться.

Усі ці проблеми напевно дискутуватимуться на пленумі ЦК КПСС, який збереться 5-го березня в Москві для обговорення питань „поліпшення керівництва сільським господарством". Можна бути певним, що чиїсь голови полетять на тому пленумі так, як колись полетіли голови Кальченка і інших.

(абв.)

В. Барка

ЗАУВАГА ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО НЕПОРОЗУМІННЯ

(2)

Вони милостиві, і тільки на це — вся „надія берега", надія цьогосвітности — перед великим морем чи океаном, чи „воздухом" („смерть не горе, а страшне велике море", говорить прислів'я). Там — нематеріяльний і надпросторовий „воздух", який, згідно з ученням декотрих праведників раннього християнства, розділяє небо і землю, становить арену „істязання" для душ, безпосередньо після смерти: арену іспитів між ангелами і духами зла „піднебесними", — на означення в апостола Павла. В східньому віронавчанні, то — ніби відповідник до Дантового чистилища".

Сам океан в моїй книзі символізує, — крім того, що має інші значення, — також і цей простір іспитів, позний таємничих сил.

Надія берега, себто нашого світу, тільки на прощення небесне, бо нічим іншим остаточно ми не можемо виправдатися з гріхів.

Прощення йде з сльозами любови до нас; бо наш берег матиме, як і мав, страждання і скорбі безмірні; мов поле, на якому навіть квітучі рослини („смолки") видаватимуться цестерними. І однак серед того життя промовить „дзвін квіток" — про дружбу: всіх людей, всіх ближніх, — незалежно від самого кохання.

Відповідь тільки одна: збережеться дружба в вірній надії на непогасиму весну. Коли не змовкнуть наші ласкаві, як ластівки, думи („ластівки думок") і сподівання.

Як все розрішиться, то це не буде повторенням нічого земного, з тутешніми пристрастями. Тутешність зостанеться, ніби сосною на березі, і ми будемо ніби тіні звідти, але не тіні всією душею. Навпаки, наша нежорстокість і нежорстокість всіх, кого ми жаліємо, їх добрість буде така незвичайна, що згадається „зірка голубів падуча". Це — приліт голубів, коли вони часто б'ють крилами повітря, творячи подобизну зірки.

Всіх цьогобережних розлучить закон, покладений для життя — при духовних світильниках.

Коли відхилиться заліса (як завіса прибою з сплесками, шумами і чаїними голосами), то, через поріг смерти, кожен переступить до вічного розсуду.

Але далі то не буде розлука. Ми тут розділили самі себе, одні від одних, хоч створені, „як одно" і призначені такими бути навіки.

В передостанньому рядку згадано: прощення через грім тільки „розрізнить" всіх, невисловимою силою свого огню; „розрізнить" в єдності, на відміну від земної розлуки і розділення.

Можуть сказати так: „хоч вирази в вірші 1953 року дійсно такі, що відбивають цю думку, але вони в одному вірші могли скластися випадково, — покажіть нам аналогічні вирази з інших поезій того ж часу, в книзі „Океан": щоб ми бачили закономірний розвиток тієї думки".

Наведу відповідні рядки.

І небо тіней біля скойки збавить,
як нас прибій зірок сповине
(„Сподівання", 8. V. 51)

Бо огняне, бо вкрис всіх бризкуче
небесне море, — болі спинить!
(„Скаже серце", 16. IV. 51)

А лебеді зірок і хоругов пророче
горіння проплива між нами
(„Течія" I, 3. VI. 53)

... розпалить суд! і сколихнуться люди
травинками на грім дивитись
(„Майбутні рослини", 31. VII. 53)

Тоді любов — як сон, і все тривожне,
все небо поблагає грішник..
і море, золоте ридання, може
до чайки на піску горіти
(„Турбота", 26. VII. 53)

Де глянути при дверях неба ввічі
(„Вечірня зоря", 8. VI. 53)

.... вродилось! дужче від зірок, довір'я
позабирає наші душі.
(„Воля короговок", 29. VIII. 53)

Як нас до вічности вітрила звільнять
блакитні: в світлі розговітись
(„Могутність", 3. X. 53)

Прийдуть
земні дерева, справедливий брати
собі на сурмах сонця присуд.
(„Дерево", 29. VIII. 54)

Вінок прощення! Двері в передвічне
при нім світають і не згинуть
(„Світова зоря", 28. VIII. 54)

Тоді предвічне милосердя стане
в лілейному, мов сльози, морі —
і всіх торкне квітучими устами,
співучими, де світло творить.
(„Прихід", 13. XI. 54)

Скрізь: свічення вінця, трисвітле в сплесках,
скрізь: на горі за нас розп'яте,
що кров від терну — вмерла і воскресла,
скрапаючи, в рятунок звати.
(„Мова моря", 6. IX. 54)

Тепло блаженности приносить серце,
що й ангелам — олтар! крилате;
що списом терзане і в смерть простерте,
рятуючи, шептало: „брате..."
(„Тепло", 5. X. 54)

Та часчки престольні пісню справжню
піднімуть, над гріхами прясти.
(„Вино травинок", 5. XI. 54)

Таких виразів багато в „Океані" (частина їх зосталася в рукописі: надруковано тільки 240 сторінок із 420; причина загальновідома).

Тема віршу „Надія берега" — відносини між людськими душами, незалежні від трагічних і минучих обставин і голосів крови: відносини, що повинні, супроти всієї цьогобережности, народжуватися, як запорука для майбутнього.

Бо полум'я пристрасти мі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ШЕВЧЕНКА! НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

Перед Комітетом Українців Канади — місійне завдання

Торонто (Ю. Т.). — У неділю 26 лютого заходом Комітету Українців Канади відбулося при участі понад 500 українців Торонта в залі УНО при 297 Коледж Ювілейне Віче, на якому ряд провідних українських діячів з'ясовували наше завдання у вільному світі й московсько-большевицький колоніялізм. Голова Відділу КУК в Торонті, д-р М. Мицик запросив до Президії приявного на залі мін. І. Яремка і звернувся до українців з апелем творити спільний фронт усіх свідомих українців у вільному світі та обґрунтовано й документально інформувати чужинців про московський брутальний імперіялізм. Ми свідомі того, казав він, що заява прем'єра Канади Джана Діфенбейкера в Об'єднаних Націях минулого року та на зустрічі в Торонті з етнічними групами викликала лють в Москві, й тому в першу чергу наше завдання мобілізувати Захід до якнайдалі йдучої підтримки резолюцій прем'єра Канади за остаточну перемогу над комунізмом. Створити публічну опінію, адже Захід дав свободу 850 мільйонам людей в 38 державах і підготовив ці народи до самостійного правління, а Москва далі поневолює 100 мільйонів людей та погрожує „огробити ввесь Захід". Комітет Українців Канади веде справу визволення України й тому йому належиться всебічна підтримка українського громадянства Канади. Говорив теж адв. Т. Гуменюк, один з перших піонерів політичного й громадського життя українців у Канаді, та подав цікаві факти з недавньої своєї поїздки до Старого Краю. З черги промовляв посол до федерального парляменту д-р І. Кучерепа на тему: „Про московсько-комуністичний колоніялізм і виступ державного секретаря Діна Раска", з'ясовуючи ширше форум канадійської політики та підкреслюючи питання поневолення Москвою України й конечність боротьби за остаточну перемогу над большевизмом. Торонтонський щоденник „Телеграм" приніс на своїх сторінках з суботи велику статтю, вказуючи на праці КУК та про потребу ясно з'ясувати собі питання поневоленої України.

Кінцеве слово д-ра Осипа Бойка про цілі, завдання і фінансову базу КУК кількакратно гучними оплесками нагороджували приявні. Кожний українець у Канаді повинен бути членом КУК-у, бо ця наша організація має місійне завдання перед поневоленою Україною. Слід плянувати розбудову українського національного життя в Канаді раціонально; пропаґувати українську справу науково обґрунтованими інформаціями й класти ідею перед українською громадою Канади — говорив промовець. Після доповідей проф. Я. Козловський місцевий секретар КУК, відчитав резолюції, які з деякими поправками передано до використання та окремо вислано до уряду Канади. Відрадне явище, що на залі, між приявними були представники всіх українських національних і політичних угрупувань і організацій.

● **На Сагарі** знайдено щойно тепер рештки літака й кістяк англійського летуна Вільяма Нютона Ленкестера, авантурника, що його посуджувано у вбивстві чоловіка колишньої його приятельки. Після отого процесу в Америці, в якому його звільнено, він не міг ніде дістати праці, поки не заанґажовано його до лету Лондон-Кейптавн в Африці для побиття рекорду. 11 квітня 1933 р. він відлетів з Лондону. Слід за ним загинув під час лету над Африкою. Він залишив щоденник, з якого виявляється, що він мусів приземлитись на пустині і там згинув від спеки й голоду.

З НАШИХ БУДНІВ

ЗА ТИХ, ЩО В ОРБІТАХ

В той пам'ятний день — вівторок 20-го лютого, міг червоний супостат захопити Америку голими руками, без одного пострілу! Всі бо американці, включно з скитальцями, стовбичали тоді перед телевізорами, супроводячи очима й думками в космічну мандрівку полковника Джана Гленна.

Моя дорога землячка, пані Татушиха, не пішла того дня до праці, а пан Татух не ходив навіть до парку на політику, що досі траплялося тільки у винятковиx моментах його життя.

Коли ж той пан в електричних навушниках сказав, що відкладання вже не буде і що за пару хвилин астронавт полетить довкола світу, — пані Татушиха прочитала „Отченаш" і „Богородице Діво", потім перехрестила три рази ракету „Атлас" на екрані телевізора і... заплакала.

— Ну, моя жінка то вже наплачеться за всі часи! — воркотав пан Т а т у х, нервово т у п ц ю ю ч и по „карпетах". — В неділю плакала в церкві, бо отець доктор Соловій сказали дуже гарну проповідь за Митрополита - Ісповідника Иосифа Сліпого. В понеділок плакала в Яреми, як ховали ту бідну вдову, що мила вікна, впала та й забилася. А нині проливає сльози за астронавтом, хоч він ще живий.

— Та як не плакати, як не ж у р и т и с ь — скажи сам: посадили людську дитину в такого страшного дідька, заткали його, закрутили шрубами, щоб не міг вилізти, і пускають кудись у безвісті, на смерть або каліцтво!

— Ол райт, ол райт! — заспокоював дружину пан Татух. — Ще не знати, що і як... Може якраз вернеться живий та здоровий.

Десь коло полудня, коли бравий полковник Морської Піхоти вже раз обциркльовав нашу плянету і розганявся далі в дорогу, — сталася небувала річ: пан Татух витягнув з-поза ковбиці пляшчину з „чотирьома рожами", налив собі чарку і випив — за здоров'я астронавта! — хоч лікар строго заборонив йому вживати алькоголю з огляду на високий тиск крови.

— Якщо мені зашкодить — дай, Боже, щоб йому помогло! — прорік філософічно пан Татух і ґольнув ще одного „шата".

Коло години 3-ої по полудні вже знав увесь світ, що помогло! До хати посипались телефони від сусідок і свашок пані Татушихи: всі схвильованими голосами р о з п о в і д а л и, як то вони ревно молились, як просили Господа за успіх навколосвітньої мандрівки полковника Гленна та за його щасливий поворот на землю, до жінки і дітей. А кума Олена призналася, що замовила на цю інтенцію Службу Божу!

Пан Т а т у х ходив по „карпетах" з рум'яним від „чотирьох рож" обличчям і, похитуючи головою, говорив:

— Ну-ну, жіночки, видно ваші молитви знайшли послух у Господа Бога. Якщо ви так ревно молились у неділю в церкві, за Митрополита Иосифа Сліпого, то може, дасть Біг, цей великий наш Мученик щасливо і в доброму здоров'ї вернеться до Львова з большевицької неволі...

І к е р

Республіканці холодно ставляться до кандидатури Джорджа Ромні

Вашингтон. — 28-го лютого прихильники Джорджа Ромні в Дітройті відкрили бюро, з якого вестимуть акцію за найменування його на кандидата на губернатора. Юнайтед Прес Інтернешенел надрукувала статтю Л. С. Вільсона, в якій стверджується, що провідники Республіканської партії не є вдоволені з того, що автомобільний промисловець Джордж Ромні рішився кандидувати в цьому році на пост мишиґенського губернатора, а в 1964-му році плянує старатися про номінацію на кандидата на президента. Республіканські політики називають Дж. Ромні другим Венделлом Л. Вілкі, який став був республіканським кандидатом на президента в 1940-му році, і який програв вибори і помер 4 роки пізніше як розчарований політик. Ромні, кажуть республіканські політики, є республіканцем внаслідок припадку, а не з ідеологічної потреби. Він може стати губернатором в цьому, і в 1964-му році може здобути номінацію на кандидата на президента. Ромні вже давніше заявив, що він не дбає про республіканську або демократичну партії, і що цікавиться громадянською партією, що може називатися республіканською, і буде іґнорувати расові, економічні, географічні та інші групи населення, які ободвом партіям укладають виборчі плятформи. Старі республіканці типу покійного сен. Т е ф т а не мають свого кандидата на 1964-ий рік, бо Ніксон не буде кандидувати, а Голдвотер готов не здобути номінації на кандидата на президента.

ЗАЯВА
КРАЙОВОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ В ЗДА

З приводу поширення неправдивих поголосок у зв'язку із жалобою після смерти Начального Пластуна, проф. Северина Левицького, пленум Крайової Пластової Старшини в ЗДА уважає за доцільне подати до загального відома, що слідує:

1. Головна Пластова Булава проголосила для всіх членів Українського Пласту у цілому світі 6-тиденну жалобу, від дня смерти до неділі 4-го лютого 1962 р. включно.
2. Крайова Пластова Старшина подала на сторінках української преси це доручення до відома всім пластунам і пластункам на своєму терені.
3. Це зарядження не було пізнійше відкликане або змінене ані КПСтаршиною ані ніодним з її членів.

ЗА КРАЙОВУ ПЛАСТОВУ СТАРШИНУ:
Президія:
пл. сен. **В. Вишневський**; пл. сен. **Т. Дурбак**; пл. сен. **О. Кузьмович**; пл. сен. **Ю. Ференцевич**.

Ню Йорк, дня 24-го лютого 1962 р.

Ділимося зі всіми Приятелями, Знайомими та Військовиками сумною вісткою, яка надійшла з Мюнхену, Західня Німеччина, каблеграмою, що наш
ДЯДЯ і ДІДУСЬ
Андрій КАЧАН
майор УНР Армії,
заслужений громадянин, був. член Поліської Консисторії при б. п. Митрополитові Олександрові в Пинську, диригент і співак,
упокоївся в Бозі, після страждань довголітньої недуги, в неділю, дня 25-го лютого 1962 р., в год. 3:00 ранку, проживши 74 роки.
Похорон відбувся дня 28-го лютого 1962 року у Мюнхені, Німеччина.
ВІЧНА ТОБІ ПАМ'ЯТЬ!
У тяжкім смутку оплакують одинокі тут:
Племінник: ЛЕВ ОСТРОВСЬКИЙ з дружиною ГАННОЮ
Внуки: ІРИНА, КОНСТАНТИН і БОРИС

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що дня 16-го лютого ц. р., по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО і ДІДУСЬ
Зенон ВИННИЦЬКИЙ
довголітній управитель школи в Москалівці, пов. Косів, на Гуцульщині, проживши 83 роки.
Похорон відбувся в понеділок, 19-го лютого 1962 року, з похоронного заведення M. A. Bernier, до церкви св. Арх. Михаїла в Монтреалі, а опісля на кладовище Notre Dame des Neiges у Монтреалі — Канада.
Горем прибиті:
дружина: МАРІЯ з сином ВОЛОДИМИРОМ, Невісткою і Внуками
дочка: ЯРОСЛАВА ТУРКО з чоловіком д-ром РОМАНОМ
брат: ВОЛОДИМИР з дружиною ЯДВИГОЮ
братаниці: ЛЮБА АРТИМИШИН з чоловіком ЮРІЄМ і синами, СТЕФАНІЯ ЗВОНОК з чоловіком МИХАЙЛОМ і дітьми
сестрінки: МИКОЛА МИХАЛЕВСЬКИЙ з дружиною ЕМІЛІЄЮ і дітьми та ЗЕНОН МИХАЛЕВСЬКИЙ

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
ділиться з членством Т-ва сумною вісткою про ненадійну смерть
ред. ФЕДОРА ДУДКА
довголітнього співробітника і мовного редактора „ЛІКАРСЬКОГО ВІСНИКА".
Родині Покійного висловлює глибоке співчуття.
За Головну Управу У.Л.Т.П.А.:
Д-р Р. СОЧИНСЬКИЙ, голова — Д-р М. ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ, секретар

„У пристані наших колишніх мрій Знаходжу на момент спокій..."
В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ, ТЕЩІ й БАБУНІ,
б. управительки Недільної Школи, секретарки 342 Відділу УНСоюзу, голови Картеретського Відділу Американського Червоного Хреста, членкині й урядниці різних церковних і українських та американських Установ
сл. пам. ІРИНИ ГУНДЯК з роду Тарбей
ПОМИНАЛЬНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ
в церквах у КАРТЕРЕТІ, Н. Дж. й МАЯМІ, Флорида
в СЕРЕДУ, 7-го БЕРЕЗНЯ 1962 року, в год. 9:00 ранку.
Про молитви за її душу уклінно просять
о. ІВАН ГУНДЯК — муж
Сестри — МАРІЯ КОВАЛЬ з дітьми і ЮЛІЯ РЕЙ з мужем
Брат — МИХАЙЛО ТАРБЕЙ
ЯРОСЛАВА ГУНДЯК-ПОЛЕГОНЬКА з мужем ЙОСИФОМ і сином МАРКОМ

Замість квітів на могилу бл. п. д-ра **МИРОНА ДОЛИНСЬКОГО** зложили $25.00 на СХС
УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-ВО ПІВН. АМЕРИКИ
Відділ Метрополії Ню Йорк

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що дня 28-го лютого 1962 р. упокоївся в Бозі у Swan Lake, N. Y., наш Найдорожчий
ТАТО
бл. п. Дмитро ЄВЧУК
проживши 65 років.
Покійний народився 1896 року у Галичині.
Тлінні останки Покійного спочивають тепер в похоронному заведенні Coleman Funeral Home, а в суботу, 3-го і неділю, 4-го березня будуть в пох. заведенні П. Яреми, в Ню Йорку, звідки в ПОНЕДІЛОК, 5-го БЕРЕЗНЯ 1962 року, в год. 10:00 рано відбудеться ПОХОРОН до церкви св. Юра в Ню Йорку, а після Богослуження на цвинтар Кальварія.
Горем прибиті:
Донька — АННА РОҐЕРС
Сини — ВОЛТЕР, ІВАН і ВІЛЬЯМ

Число проданих авт збільшилося на 31.1 відсотка, Форд продукує найменше і найдешевше авто

Дітройт. — Ворд Атомотів Ріпортс повідомляють, що цього року продаж авт на багато більший, як був в тому самому часі минулого року. Цього року від 1-го січня до 20-го лютого продано 791,411 авт, що є на 31.1 відсотка більше як минулого року. В періоді від 11-го лютого до 20-го лютого ц. р., продано 18,822 авта, на 9.5 відсотка більше, як в перших десятьох днях січня і на 5.9 відсотка більше, як в січні. Збільшення числа проданих авт — це доказ того, що економіка ЗДА збільшується, бо автова продукція — це основна база цілої економіки країни. — Фордова Моторова Компанія повідомляє, що цього року восени вона випустить на ринок найменші і найдешевші авта, випродуковані більшою американською компанією. Це буде модель 1963 і коштуватиме від 1,650 до 1,700 дол. Новий модель має важити 1,700 фунтів, ширина 99.5 цаля, а довжина — 166 цалів. Віз буде 4-особовий. Німецькі фольксваґени коштують тут по 1,640 дол.

За опорожнене сенаторське становище зможе старатися Едвард Кеннеді

Ґлостер, Массачусетс. — Сенатор-демократ Бенджемін А. Смит заявив, що він не старатиметься про вибір на сенатора у виборах цього року. Смит був найменований на сенатора 20-го грудня 1960 після того, як Президент зрезиґнував був із цього становища. Найменував був його губернатор-демократ Фурколо. Смит не подав причини свого кроку, але дехто сподівається, що він зробив це тому, щоб зробити місце братові Президента Едвардові Кеннеді, який саме тепер скінчив 30 років, і може кандидувати на сенатора. Новоибраний сенатор займав би свій пост 4 роки, бо Джан Ф. Кеннеді був вибраний в 1958 році і його каденція кінчалася б в 1964-му році. Едвард Кеннеді мав би проти себе у правиборах Едварда МекКормека — небожа спікера Палати Джана МекКормека.

● Головою китайської секції в ЦК компартії СССР став ген. Александер Панюшкін, колишній совєтський амбасадор у Чіянг Кай-шека в Китаї, потім в ЗДА, а від якогось часу шеф другого відділу шпигунства в совєтському Комітеті державної безпеки. Панюшкін буцім-то є одіозною фігурою для китайських комуністів за свою шпигунську діяльність на терені Китаю і його призначення на керівника совєтської політики у відношенні до Китаю є нібито викликом на адресу Мао Тсе-тунга. Так твердить в „НЙ Таймсі" Гаррісон Селсбері.

● Місія Об'єднаних Націй в Конґо спростувала алярмові вістки про рухи військ в провінції Катанзі і про тамошні бої. Британський майор Дік Ловзон полетів до місцевости Конґольо, що нібито було центром нової громадянської борні, і ствердив, що тамошніх 400 чорних вояків волять грати у футбол, ніж воювати й грабувати.

Совєти і протиатомові схоронища

Москва. — На пресовій конференції в справах домобудівництва в Совєтському Союзі, деякі кореспонденти запитували секретаря спілки будівничих Александра Шарова, чи Совєти наслідують Америку й західньо-европейські країни в організуванні цивільної протилетунської оборони та, зокрема, в будівництві протиатомових схоронищ. Шаров заперечив, заявивши, що совєтські архітекти не виготовляють відповідних плянів, бо „нам цього не треба". На інше подібне питання Шаров відповів, що на його думку сучасні засоби масового винищування звели всякі схоронища до нісенітниці. Західні кореспонденти пригадують недавній вислів совєтського військового маршала Родіона Маліновського, який протиатомові схоронища назвав „згори приготованою домовиною чи масовою могилою". Однак водночас західні кола пригадують, що до 1958 року совєтські кола живо цікавились західніми плянами протиатомових схоронищ та що існують деякі познаки, що хоч в містах СССР нема знакувань для публіки „до схоронища", проте йдуть засекречені приготування до таких схоронищ і будуються окремі великі схоронища для партійних бонзів.

Заувага до літературознавчого . . .

(Закінчення із стор. 2-ої)

вяться. Але повинно скрізь виростати горіння найсвітлішого почуття, братерське і сестринське, незнищиме ніколи — навіть в самій вічності, куди ніщо з поривань тлінної крови не ввійде.

Поезія має право брати цю тему і допитуватися свої мрії і надіятися з нею, незалежно від того, чи це сьогодні здійсниме на смертному березі.

Розуміється, в світоглядовому і ліричному змісті цього віршу немає зовсім ні мотиву невірного кохання, ні кохання нещасливого. Суто особисті мотиви пройшли переважно в першій сотні віршів „Океану".

Книга так і плянована, щоб від тем самого особистого почуття перейти до більш духовних, замкнувши їх всі в широкий круг, серед якого розкриється повнота відносин між серцями — тимчасових і вічних.

Через те на епіграф книги вибрано приповістку Соломона: „Як у воді лице відбивається до лиця, так само і серце людини до людини".

Образ океану становить ніби те посереднє дзеркало; хоч він має декілька плянів символічних (скажім — вираз „стихії" самого почуттєвого життя), про які тепер говорити не буду, бо це вимагає окремого розбору.

Тут означено зміст віршу Надія берега" і духовний ґрунт, з якого твір виник.

(Кінець)